

Sygn. akt VII U 1508/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 marca 2019 roku w Warszawie

sprawy P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania P. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 26 października 2018r., znak: (...) -2004

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do wyliczenia kapitału początkowego uwzględnia P. S., jako nieskładkowy, okres studiów doktoranckich od 1 października 1979r. do 30 września 1981r.;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. na rzecz P. S. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

P. S. w dniu 23 listopada 2018r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 26 października 2018r., znak: (...) -2004, zarzucając bezzasadną odmowę uwzględnienia jako okresu nieskładkowego dwuletniego okresu odbywania studiów doktoranckich. Ubezpieczony wniósł więc o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz o przeliczenie świadczenia emerytalnego od daty jego przyznania, zgodnie z obietnicą ZUS z decyzji z dnia 7 sierpnia 2018r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W ocenie ubezpieczonego ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyraźnie różnicuje wymóg ukończenia nauki, który dotyczy szkoły wyższej, co wynika z art. 7 pkt 9 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie odnosi się do studiów doktoranckich objętych dyspozycją art. 7 pkt 9a tej ustawy. Dla wzmocnienia swego stanowiska ubezpieczony wskazał, że w identycznej sprawie Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził, że warunek złożenia egzaminu doktorskiego i obrony pracy doktorskiej nie wynika z art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej (odwołanie z dnia 23 listopada 2018r., k. 3 – 4 a.s., pismo procesowe z dnia 23 stycznia 2019r., k. 12-15 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wyjaśnił, że przy obliczaniu emerytury ubezpieczonego nie uwzględniono jako nieskładkowego okresu od 1 października 1979r. do 30 września 1981r., tj. okresu studiów doktoranckich, bowiem ubezpieczony nie udokumentował faktu ich ukończenia, przy czym przez ukończenie organ rentowy rozumie złożenie egzaminu doktoranckiego i obronę pracy doktorskiej, w wymiarze określonym w programie studiów. Powyższa interpretacja wynika z zastosowania przez organ rentowy analogii do treści art. 7 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w którym mowa o uwzględnieniu jako okresu nieskładkowego okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Tymczasem przedstawione przez ubezpieczonego zaświadczenie nie zawiera informacji o dacie złożenia egzaminu doktoranckiego i o obronie rozprawy doktorskiej, a więc o ukończeniu studiów doktoranckich ani o wymiarze studiów określonym w decyzji o ich utworzeniu (odpowieź na odwołanie z dnia 10 grudnia 2018r., k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. S. w okresie od 1 października 1979r. do 30 września 1981r. odbywał studia doktoranckie na Akademii Medycznej w W. (obecnie: (...) Medyczny), które zgodnie z programem studiów doktoranckich były trzyletnie. Miał otwarty przewód doktorski, lecz nie złożył egzaminu i nie obronił pracy, a więc ostatecznie studiów doktoranckich nie ukończył (zaświadczenie (...) z dnia 1 października 2018r., k. 6 a.s. i k. 22 a.e.; zaświadczenie (...) z dnia 19 lutego 2019r., k. 24 a.s.).

W dniu 17 lipca 2018r. P. S. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę, k. 1-3 a.e.). Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 6 sierpnia 2018r. decyzję znak: (...) -2004, w której ponownie ustalił dla ubezpieczonego kapitał początkowy. Do wyliczenia kapitału początkowego nie uwzględnił okresu nauki w szkole wyższej od dnia 9 grudnia 1978r. do dnia 27 czerwca 1979r., odbywanej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów oraz okresu od dnia 1 października 1979r. do dnia 30 września 1981r., gdyż zaświadczenie z dnia 8 października 1981r. nie spełnia wymogów formalnych. Kolejną decyzją z dnia 7 sierpnia 2018r., znak: END/15/045180117, organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2018r. (decyzje ZUS: z dnia 6 sierpnia 2018r., k. 40 akt kapitałowych i z dnia 7 sierpnia 2018r., k. 16 a.e.).

P. S. w dniu 3 października 2018r. złożył wniosek do organu rentowego o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego (wniosek z dnia 3 października 2018r., k. 20 a.e.). Przedstawił zaświadczenie numer (...) (...) wydane w dniu 1 października 2018 roku przez prorektora ds. Studenckich i (...), potwierdzające że w okresie od 1 października 1979r. do 30 września 1981r. odbywał dwuletnie studia doktoranckie na Akademii Medycznej w W. (obecnie: (...) Medyczny) (wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego, k. 20 a.e., pismo z 2 października 2018r., k. 21 a.e., zaświadczenie z dnia 1 października 2018r., k. 22 a.e.).

Po rozpoznaniu wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 26 października 2018r. decyzję znak: (...) -2004, w której odmówił ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r., ponieważ okres studiów doktoranckich i aspirantury naukowej zalicza się na podstawie zaświadczenia z uczelni potwierdzającego okres odbycia studiów, fakt ich ukończenia oraz programowy ich wymiar. Oddział wskazał, że załączone do wniosku zaświadczenie wydane w dniu 1 października 2018r. przez (...) Medyczny nie zawiera wszystkich informacji. Organ rentowy podkreślił, że w celu uwzględnienia okresu studiów doktoranckich niezbędne jest zaświadczenie stwierdzające ich ukończenie poprzez złożenie egzaminów doktoranckich i obronę rozprawy doktorskiej (decyzja ZUS z dnia 26 października 2018r., k. 23 a.e.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny, Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, które nie budziły wątpliwości stron i zostały ocenione jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie P. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 26 października 2018r., znak: (...) -2004, podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Wśród okresów nieskładkowych art. 7 w punkcie 9a wymienia okres studiów doktoranckich i aspirantury naukowej w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu. Sporna między stronami jest wykładnia wskazanego przepisu. Zdaniem ubezpieczonego, warunkiem uwzględnienia okresu studiów doktoranckich jako nieskładkowego nie jest ich ukończenie, lecz samo ich odbycie oraz udokumentowanie okresu, w jakim studia doktoranckie były realizowane. Odmienne stanowisko zaprezentował natomiast organ rentowy, który argumentował, że jego zdaniem konieczne jest ukończenie studiów doktoranckich, przez co rozumie się złożenie egzaminu doktoranckiego i obronę rozprawy doktorskiej, a nie samo ich odbywanie. Organ rentowy swoją interpretacją oparł na zastosowaniu per analogiam art. 7 pkt 9 powołanej ustawy, w którym mowa jest o stanowiącym okres nieskładkowy okresie nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów.

W rozpatrywanej sprawie P. S. udokumentował fakt odbywania studiów doktoranckich w okresie od 1 października 1979r. do 30 września 1981r., przedstawiając zaświadczenia wystawione przez (...) Medyczny, nie wykazał jednak, że do ukończenia tych studiów doszło. Na rozprawie pełnomocnik ubezpieczonego przyznał zresztą wprost, że ubezpieczony nie ukończył studiów doktoranckich. Ta okoliczność, zdaniem Sądu, nie stoi jednak na przeszkodzie uwzględnieniu tego okresu jako nieskładkowego.

Organ rentowy, dokonując interpretacji art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej, niesłusznie odwołuje się do art. 7 pkt 9 ww. ustawy. Nie należy dyspozycji tego przepisu utożsamiać z okresem studiów doktoranckich, gdyż ten okres ustawodawca specjalnie wyodrębnił w art. 7 pkt 9a ustawy, gdzie nie przewidziano warunku ukończenia studiów doktoranckich jako warunku uwzględnienia takiego okresu jako nieskładkowego. W orzecznictwie przyjmuje się, że do zaliczenia okresu studiów doktoranckich do okresów nieskładkowych nie jest wymagane, żeby zostały one zakończone obroną pracy doktorskiej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 czerwca 2007r., III AUa 1196/06). Tożsame stanowisko zajął w wyroku z dnia 5 kwietnia 2017r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku (III AUa 1906/16), który wskazał, że okres studiów doktoranckich, za które nie były odprowadzane składki za stypendystów, zostały zgodnie z wolą ustawodawcy, poprzez wprowadzenie w dniu 1 września 2001r. art. 7 pkt 9a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uznane za nieskładkowe, bez warunkowania ich uzyskaniem tytułu doktora, czy też odbycia tych studiów w rozmiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu.

Mając na względzie powyższe, Sąd w przedmiotowej sprawie nie podziela wykładni zaprezentowanej przez organ rentowy. Przez okres nieskładkowy rozumieć należy okres studiów doktoranckich i aspirantury naukowej, niezależnie od ukończenia nauki. Art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej warunku ukończenia takich studiów nie przewiduje i nie można w takim przypadku odwoływać się do innego przepisu, w którym wspomniany warunek został zastrzeżony.

Analogia w tym wypadku jest niezasadna, ponieważ jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2009r. (III CZP 41/09), stosowanie przepisów w drodze analogii może mieć miejsce wyłącznie w przypadku stwierdzenia występowania luki prawnej. L. prawna nie występuje natomiast w przypadku art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej. Przepisy art. 7 pkt 9 oraz art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej zawierają co prawna uregulowania dotyczące podobnych kwestii, nie są one jednak identyczne, gdyż odnoszą się do różnych stanów faktycznych. Ustawodawca w sposób wyraźny dokonał, pod kątem kwalifikacji okresów jako nieskładkowych, zróżnicowania sytuacji osób odbywających naukę w szkole wyższej na jednym kierunku (ust. 9), a także osób odbywających studia doktoranckie i aspiranturę naukową (ust. 9a). Przyjąć więc należy, że powyższe zróżnicowanie jest celowe, a zatem nie może być mowy o luce, która umożliwiłaby zastosowanie wspomnianej metody wykładni. Gdyby intencją ustawodawcy było uzależnienie możliwości zaliczenia okresu odbywania studiów doktoranckich od ich ukończenia, zawarłby taką regulację wprost w art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej, czego jednak nie zrobił. To zaś oznacza, że wbrew stanowisku organu rentowego niewykazanie przez ubezpieczonego okoliczności złożenia egzaminu doktoranckiego oraz obrony rozprawy doktorskiej, w świetle wykładni literalnej art. 7 pkt 9a, jest bez znaczenia. Samo tylko odbywanie studiów doktoranckich udokumentowane przedstawianymi przez ubezpieczonego zaświadczeniami, co między stronami było bezsporne, jest wystarczające dla uwzględnienia okresu tychże studiów jako nieskładkowego, stanowiącego podstawę dla ustalenia wysokości kapitału początkowego.

Powyższy pogląd Sądu rozpatrującego przedmiotową sprawę podzielają Sądy orzekające również w innych analogicznych sprawach – tutejszy Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w wyroku z dnia 15 stycznia 2018r. (VII U 1587/17), Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 6 czerwca 2016r. (III AUa 140/16) oraz w wyroku z dnia 14 czerwca 2007r. (III AUa 1196/06) - co słusznie podniósł w piśmie procesowym pełnomocnik P. S..

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do wyliczenia kapitału początkowego uwzględnił jako nieskładkowy okres studiów doktoranckich od 1 października 1979r. do 30 września 1981r.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.).

ZARZĄDZENIE

(...)